

Quick-scan onderzoek natuurwaarden ten behoeve van de aanleg
parkeerterrein op landgoed Mattemburgh te Woensdrecht

Opdrachtgever : stichting het Noord-Brabants Landschap.
Rapporteurs : M. de Haan-Zaalberg en W. de Haan
Datum : mei 2012
Rapportnr. : 12.05.1

Lobepolder 7
4617 MP Bergen op Zoom
0164-243680
www.brabantsewal.eu

Inhoud

	blz
1. Beoordeling mogelijke effecten op flora en fauna	
1.1. Aanleiding en doel van het onderzoek	3
1.2. Beoordelingskader	3
1.3. Werkwijze	5
2. Beschrijving actuele natuurwaarden	
2.1. Veldinventarisatie	6
2.2. Analyse gegevens van het Natuurloket op basis aanwezige bronnen	6
3. Effecten van de voorgenomen plannen op de natuurwaarden	
3.1. Inhoud van de voorgenomen plannen	9
3.2. Effecten op flora	9
3.3. Effecten op vogels	9
3.4. Effecten op zoogdieren	9
3.5. Effecten op amfibieën	9
4. Mogelijkheden om de effecten te voorkomen, ongedaan te maken of te compenseren	10
5. Toets aan het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Woensdrecht	11
6. Toets aan de Flora- en faunawet	11
7. Toets aan de Vogel- en Habitatrichtlijn	11
8. Samenvattende conclusies en advies	12
9. Bijlagen	
Bijlage 1 Geraadpleegde bronnen	14

1. Beoordeling mogelijke effecten op flora en fauna

1.1. Aanleiding en doel van het onderzoek

Door de streekorganisatie Brabantse Wal is bij de provincie een investerings- en uitvoeringsprogramma Landschap van Allure ingediend. Binnen dit programma zijn een zestal robuuste projecten opgenomen, waaronder het project Mattemburgh – Wouwse Plantage.

Landgoed Mattemburgh en de daarbij behorende landerijen, bospercelen en boerderijen bieden goede mogelijkheden om het verhaal van de rijke historie en romantiek van de Brabantse wal te laten zien. Mattemburgh wordt daarom de toegangspoort tot de landgoederen die elders op en rond de Brabantse Wal verscholen liggen. De herbestemming van de bebouwing, boerderijen en landerijen is er op gericht om de onderlinge relaties inzichtelijk en toegankelijk te maken, zodat mensen van al deze prachtige landgoederen kunnen genieten.

De toegankelijkheid van het landgoed Mattemburgh is eerder vergroot door in 2005 de orangerie een horecafunctie te geven. Het is de bedoeling ook het landhuis zelf, dat nu nog als woonhuis in gebruik is, een meer publieke functie te geven. Hiervoor is het nodig dat in de directe omgeving van het landhuis de parkeermogelijkheden worden vergroot. Voorwaarde daarbij is dat het karakter van het landschapspark zo min mogelijk wordt aangetast.

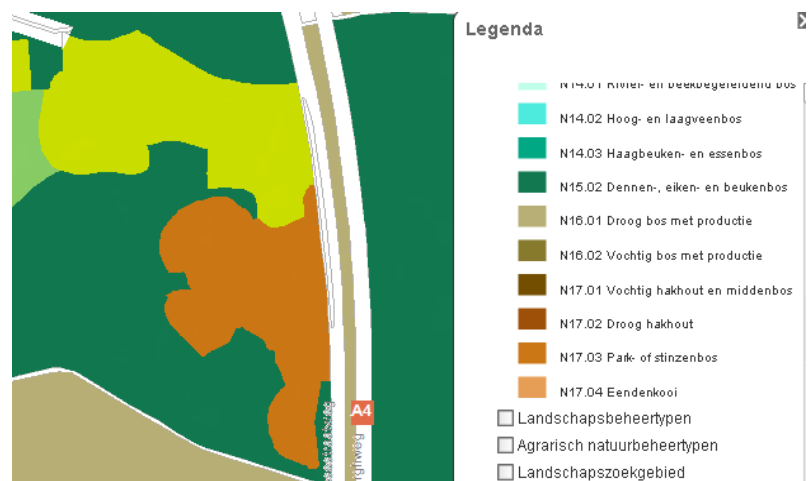
De keuze is gevallen op een locatie achter de werkschuur, die kan worden ontsloten vanaf een bestaande ontsluiting op de Beukendreef. Op dit moment bestaat het terrein uit bos en is het voor een deel in gebruik als werkterrein voor het parkonderhoud.

Ten behoeve van de functiewijziging is het nodig inzicht te hebben op de effecten op de natuurwaarden. Met dit onderzoek wordt, alvorens met de werkzaamheden wordt begonnen door middel van een quick-scan vastgesteld of er op het terrein beschermde en/of kwetsbare dier- of plantensoorten voorkomen en of de uit te voeren werkzaamheden negatieve effecten op die soorten tot gevolg kunnen hebben. Vervolgens worden voorstellen gedaan hoe die effecten kunnen worden verkleind of zo nodig gecompenseerd.

1.2. Beoordelingskader

De voorgestelde locatie ligt binnen de provinciale ecologische hoofdstructuur met het natuurdoeltype dennen-, eiken- en beukenbos. De aangrenzende franse en engelse tuin hebben de aanduiding park of stinzenbos.

In het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Woensdrecht heeft het terrein de bestemming Natuur – Landgoed. Binnen deze bestemming is onder meer voor het rooien van beplantingen en voor het aanleggen van verhardingen meer dan 100 m² een omgevingsvergunning nodig.

Het om te vormen bos valt onder de Boswet hetgeen betekent dat een kapmelding moet worden gedaan en dat er een herplantplicht is. Indien er geen sprake is van een bestemmingswijziging en er niet ter plaatse herplant wordt is compensatie elders, grenzend aan een boskern nodig. Het Brabants Landschap heeft hiervoor gronden beschikbaar op het aangrenzende landgoed Lindonk.

Het landgoed Mattemburgh ligt ook binnen het Natura 2000-gebied de Brabantse wal. Dit betekent dat er mogelijk een vergunningplicht op grond van de Natuurbeschermingswet aan de orde is. In een zogenaamde voortoets zal beoordeeld moeten worden of dit in deze situatie ook het geval is.

In het gebied is ook soortbescherming op grond van de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn van toepassing. Afhankelijk van de soorten die in het gebied voorkomen, kan ook de Habitatrichtlijn van toepassing zijn.

Art. 2 van de Flora- en faunawet bepaalt dat een ieder voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Naast deze algemene zorgplicht geniet een aantal soorten een meer specifieke bescherming waarbij het beschermingsniveau afhangt van de mate waarin soorten kwetsbaar of bedreigd zijn.

Op 23 februari 2005 is het 'besluit houdende wijzigingen van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van art 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen' (veelal kortweg aangeduid als AMVB art. 75 Flora- en faunawet) van kracht geworden. Bij deze AMVB wordt er onderscheid gemaakt in een drietal beschermingsniveaus.

Het laagste beschermingsniveau is van toepassing op de meer algemeen voorkomende soorten en hiervoor geldt een algehele vrijstellingsregeling; ten aanzien van deze soorten geldt wel de algemene zorgplicht als bedoeld in art. 2 van de wet. Dit houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Dit betekent dat redelijkerwijs alle maatregelen moeten worden genomen om onnodige verstoring en/of doden en verwonden van dieren c.q. vernietiging van (de vestigingsplaats van) planten te voorkomen.

Voor het tweede beschermingsniveau geldt voor bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstellingsregeling indien gebruik gemaakt wordt van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Er zijn op dit moment onder meer goedgekeurde gedragscode voor bosbeheer en voor natuurbeheer waarvan gebruik gemaakt kan worden. Zonder gebruik van een gedragscode is bij het overtreden van verboden uit de Flora- en faunawet voor dit niveau een ontheffing als bedoeld in art 75 van de Flora- en faunawet nodig.

Op het hoogste beschermingsniveau geldt in principe het vereiste van een ontheffing. Deze is, indien men in het bezit is van een goedgekeurde gedragscode, niet noodzakelijk voor bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik. Bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik in de landbouw en bosbouw zijn van deze vrijstelling uitgezonderd.

In principe kunnen er significante effecten optreden op soorten die in het gebied voorkomen en op grond van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn beschermd zijn. In die situatie is een passende beoordeling als bedoeld in art 6 van de Habitatrichtlijn aan de orde.

Naast de status als beschermde soort op grond van de Flora- en faunawet kunnen soorten ook op een zogenaamde rode lijst staan omdat ze (zeer) zeldzaam en/of (ernstig) bedreigd zijn. Uit een oogpunt van zorgvuldig en duurzaam beheer is het gewenst ook die soorten waar mogelijk te ontzien en hiervoor mitigerende maatregelen te treffen. In het advies zal daar op ingegaan worden.

1.3. Werkwijze

Er is sprake van een quick-scan –onderzoek; hierbij is het gebied één maal overdag onderzocht op voorkomende flora en fauna en in verband met vleermuizen één maal 's avonds. Het onderzoek heeft plaats gevonden op 1 mei voor de vleermuizen en 3 mei j.l. voor de overige natuurwaarden. Met een dergelijke eenmalige opname is het vrijwel zeker dat soorten gemist zijn. Daarom is daarnaast gebruik gemaakt van informatie van de beheerder, een lokaal deskundige, de gegevens die bij het Natuurloket over de betreffende kilometerhokken bekend zijn en de informatie uit het in 2007 door ons bureau geactualiseerde beheerplan voor Mattemburgh. Tevens zijn de inventarisatiegegevens van IVN Groene Zoom uit de directe omgeving en enkele verspreidingsatlassen geraadpleegd.

Op basis hiervan is, in combinatie met de potentiële geschiktheid van het bosperceel voor soorten, een voldoende betrouwbaar inzicht te geven in het mogelijk aanwezig zijn van bij de quick-scan gemiste soorten c.q. wettelijk beschermde soorten.

2. Beschrijving actuele natuurwaarden

2.1. Veldinventarisatie

Het betreft een bosperceel met ondergroei van onder meer rododendron. De randen zijn deels ingeplant met coniferen. Het zuidelijk gelegen pad is geheel dichtgegroeid met clethra (sp). maar ook elders in dit perceel komt deze uit Amerika overgekomen winterharde struik met enige regelmaat voor.

Door tijdelijke opslag van tuinafval op delen van het terrein is dit zeer voedselrijk met als gevolg veel grote brandnetel. Verspreid voorkomende hopen hout, stenen en andere materialen bieden goede schuilgelegenheid aan kleine grondgebonden zoogdieren en/of amfibieën.

Tijdens het veldwerk zijn de volgende (sporen van) soorten aangetroffen de wettelijk beschermde soorten zijn hier (evenals in paragraaf 2.2) vet weergegeven; soorten van de rode lijst cursief:

Vaatplanten:	conifeer (sp), bonte gele dovenetel, braam, kleeftkruid, gewone of gespleten hennepnetel, pontische rododendron, zomereik, vogelmuur, grote brandnetel, kruipende boterbloem, Italiaanse aronskelk, ridderzuring, gewone vlier, straatgras, paardenbloem, grote weegbree, bosveldkers, wilde lijsterbes, kropaar, hondsdrif, hazelaar, knopig helmkruid, late gulden roede, fijnspar, narcis (spec, ook opgekuild), gestreepte witbol, brede stekelvaren, gewoon varkensgras, speerdistel, witte klaver, basterdwederik, (sp), akkerdistel, pitrus, fluitenkruid, beuk, hulst, heermoes, taxus en clethra (sp)
Zoogdieren:	gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis , (hol van) muis (sp), mol (sritten), konijn Op grond van de beheerverslagen van Mattemburgh kunnen hieraan de volgende soorten worden toegevoegd: grootoorvleermuis, franjestaart, watervleermuis, en baardvleermuis. Verder komt ook de kleine dwergvleermuis hier voor (mond. mededeling R. van Os).
Vogels:	merel, tjiftjaf, roodborst, zwartkop, pimpelmees, koolmees, vink, winterkoning, boomkruiper, grote bonte specht, zwarte specht.
Dagvlinders en libellen:	geen
Paddestoelen:	platte tonderzwam, gewoon elfenbankje, eikenschorschijfje, winterhoutzwam, eikentrilzwam,
Vissen:	geen
Overige ongewervelden:	boomhommel, geelbandlangsprietmot

2.2. Analyse gegevens van het Natuurloket op basis aanwezige bronnen

Natuurloket

Het Natuurloket geeft in een beknopte rapportage per kilometerhok aan hoeveel species van de onderscheiden soortgroepen in de verschillende categorieën beschermde soorten of op de Rode Lijst (RL) voorkomen en of er ook soorten voorkomen die op grond van de Vogelrichtlijn (VR) of Habitatrichtlijn (HR) beschermd zijn. Omdat niet alle kilometerhokken volledig of actueel zijn geïnventariseerd zijn de aantallen soorten van het natuurloket als een minimum te beschouwen.

Het onderzochte gebied is gelegen in kilometerhok 80-385. Binnen dit kilometerhok liggen de Rijksweg A4, de provinciale (Antwerpsestraat)weg, het landhuis en de tuinen van Mattemburgh, een aantal bospercelen van Lindonk en Mattemburgh alsmede enkele agrarische (grasland)-percelen van het dal van de Blaffert, Lindonk en de Lange Steen.

De beknopte rapportage van dit kilometerhok geeft het volgende beeld:

80-385	vaatplanten	mossen	korstmossen	paddenstoelen	zoogdieren	vogels	amfibieën
Rode-Lijstsoorten	2	1	2		2	7	
Ffwet soorten tabel 1	2				6		1
Ffwet soorten tabel 2+3					6		
Ffwet vogels						58	
Hrl soorten bijlage II							
Hrl soorten bijlage IV					6		
aantal soorten	241	22	7	2	14	58	1
volledigheid onderzoek	onbepaald	redelijk	matig	redelijk	matig	slecht/niet	slecht
onderzoekperiode	1990-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010

80-385	reptielen	vissen	dagvlinders	macronachtvlinders	micronachtvlinders	libellen	sprinkhanen en krekels	overige ongewervelden
Rode-Lijstsoorten								
Ffwet soorten tabel 1								
Ffwet soorten tabel 2+3								
Ffwet vogels								
Hrl soorten bijlage II				1				
Hrl soorten bijlage IV								
aantal soorten			7	1	11	3		12
volledigheid onderzoek	niet	niet	slecht	goed	redelijk	matig	niet	onbepaald
onderzoekperiode	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010

Vaatplanten Voor wat betreft vaatplanten zijn er bij het Natuurloket binnen dit kilometerhok 2 soorten van de rode lijst en 2 soorten van tabel 1 bekend. Op basis van de beschikbare informatie is niet te achterhalen om welke soorten dit gaat. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of soorten van de rode lijst aangetroffen. Ook uit eerder door IVN Groene Zoom uitgevoerde inventarisaties zijn dergelijke waarnemingen niet bekend. Het gevoerde beheer en de voedselrijke omstandigheden maken het minder waarschijnlijk dat de beschermde soorten of soorten van de rode lijst hier voorkomen, maar geheel uitgesloten is dit niet.

Paddenstoelen Geen van de in Nederland voorkomende paddenstoelsoorten is wettelijk beschermd. Bij het Natuurloket zijn geen soorten van de rode lijst bekend en ook tijdens de inventarisatie zijn die niet aangetroffen.

Zoogdieren Bij het natuurloket zijn 6 soorten van bijlage 2, 6 soorten van bijlage 2/3 en 6 soorten van de Habitatrichtlijn bekend, alsmede twee soorten van de rode lijst. Bij de soorten van bijlage 2/3 en de Habitatrichtlijn zal het om vleermuizen gaan. Op basis van het veldbezoek en de informatie uit het beheerplan gaat het dan om de 6 in par. 2.1. genoemde vleermuizen. Tijdens het veldbezoek zijn twee foeragerende soorten aangetroffen. Nader onderzoek is nodig om vast te kunnen stellen of er ook bomen in het onderzochte gebied bewoond worden door vleermuizen.

Gelet op recente waarnemingen in de directe omgeving is niet uit te sluiten dat ook de **boomarter** (eveneens bijlage 3) gebruik maakt van dit gebied.

Bij de in 2005 door ons bureau uitgevoerde inventarisatie voor het parkeerterrein ten behoeve van de orangerie zijn sporen van de **eekhoorn** gevonden.

In het onderzochte gebied zijn de volgende soorten van bijlage 1 op grond van de atlas van de Nederlandse zoogdieren in combinatie met het aanwezige biotoop mogelijk te verwachten: **egel, gewone bosspitsmuis, mol, vos, hermelijn, wezel, bunzing, ree, eekhoorn, konijn, haas en bosmuis.**

Van de zoogdiersoorten staan bunzing, egel, boomarter, hermelijn, konijn, wezel en franjestaart op de rode lijst.

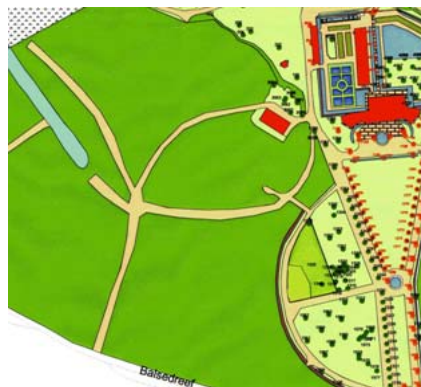
Vogels	<p>Volgens het Natuurloket zijn in dit kilometerhok 58 soorten vogels, waarvan 7 soorten van de rode lijst aangetroffen. Voor een deel gaat het om soorten die niet in bossen, en daarmee ook niet in het onderzochte gebied voorkomen. Het is vrijwel zeker dat in het onderzochte gebied meer dan de aangetroffen 11 soorten voorkomen. In het door ons bureau aangepaste beheerplan Mattemburgh wordt vermeld dat de volgende rode lijstsoorten bij eerdere inventarisaties in Mattemburgh (inclusief bosreservaat) zijn aangetroffen: wiewaal, slechtvalk, ransuil, matkop, koekoek, groene specht en grauwe vliegenvanger.</p> <p>Bijzondere aandacht is nodig voor vogels met jaarrond beschermde nesten; dit gaat dan met name om ransuil en slechtvalk. Er zijn geen waarnemingen van deze soorten in dit deel van Mattemburgh bekend en het onderzochte terrein is geen geschikt biotoop voor ransuil en slechtvalk. Incidenteel kunnen er wel exemplaren van die soorten overvliegen. Alhoewel de wiewaal over het algemeen meer open bos prefereert zou ook deze soort hier kunnen voorkomen. In beginsel is het betreffende perceel een geschikt biotoop voor grauwe vliegenvanger en matkop en evenmin voor (de waardvogels van) de koekoek</p> <p>Bij het veldbezoek zijn in de aanwezige boomopstanden geen nesten van een van deze soorten aangetroffen; er kan daarom van worden uitgegaan dat deze soorten hier niet voorkomen.</p>
Amfibieën en Reptielen	<p>Het onderzochte gebied bevat geen voortplantingswater voor amfibieën. Bij het Natuurloket is één waarneming van een bijlage 1-soort bekend. De werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant geeft aan dat de gewone pad en bruine kikker in dit kilometerhok zijn waargenomen. Waarnemingen van reptielen zijn niet bekend. Het onderzochte gebied bevat veel potentieel geschikte schuil- of overwinteringsplaatsen voor gewone pad en bruine kikker; het is dan ook goed mogelijk dat deze soorten hier voorkomen</p>
Vissen	<p>Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater kan deze soortgroep hier niet voorkomen</p>
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	<p>Er zijn binnen dit kilometerhok bij het Natuurloket geen waarnemingen van op grond van de Flora- en faunawet beschermde soorten bekend. Er is wel een macro-nachtvlinder van bijlage II van de Habitatrichtlijn bekend. Dit betekent dat voor deze soort gebieden moeten worden aangewezen. Het Natura 2000-gebied Brabantse wal waarbinnen de onderzochte locatie ligt is echter niet voor een nachtvlindersoort aangewezen. Op basis van de beschikbare informatie is niet te achterhalen om welke soort het gaat.</p>

3. Effecten van de voorgenomen plannen op de natuurwaarden

3.1. Inhoud van de voorgenomen plannen

Het is de bedoeling om achter de werkschuur westelijk van de orangerie een parkeerplaats aan te leggen. De parkeerplaats wordt via een bestaande toegang vanaf de Beukendreef ontsloten. Door een randbeplanting langs de omliggende paden wordt de parkeerplaats visueel van zijn omgeving afgeschermd. De functie van werkterrein die delen van dit bosperceel hebben blijft gehandhaafd en moet worden ingepast.

In een nog op te stellen inrichtingsschets zal de capaciteit van het parkeerterrein worden bepaald. Uitgangspunt is dat de aanwezige bomen waar mogelijk gehandhaafd blijven. Verder zal ook nog moeten worden gekozen voor op welke wijze het toegangspad en het parkeerterrein wordt verhard. In de huidige toestand is de bodem ongeschikt om als parkeerplaats te dienen.

3.2. Effecten op flora

Een beperkt deel van de aanwezige bomen en delen van de overige vegetatie zullen door de werkzaamheden blijvend verloren gaan. Het gaat daarbij voor een deel om exoten en niet om wettelijk beschermde of anderszins beschermenswaardige soorten. Door extra licht ontstaan er in de aangrenzende bosstroken mogelijkheden voor de ontwikkeling van ondergroei. Langs de paden komt er plaatselijk struikbeplanting bij om de randbeplanting te voltooien.

3.3. Effecten op vogels

Het bosgebied is actueel of potentieel broedgebied voor diverse zangvogels; die functie gaat voor een deel verloren. In de directe omgeving zijn er voldoende alternatieve mogelijkheden zodat er geen effect op de gunstige staat van instandhouding van die soorten zal optreden. Roofvogels gebruiken het gebied om te foerageren; de geschiktheid daarvoor veranderd niet wezenlijk.

3.4. Effecten op zoogdieren

Het terrein biedt foerageermogelijkheden voor diverse vleermuissoorten. In principe blijft die functie gehandhaafd. Een eventuele verlichting van het parkeerterrein maakt dit wel minder aantrekkelijk voor baardvleermuis, franjestaart en grootoorvleermuis. De aangetroffen gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis ondervinden daar geen hinder van.

Met uitzondering van de gewone dwergvleermuis kunnen alle soorten gedurende het zomerseizoen holle bomen in het gebied als verblijfplaats gebruiken. De rosse vleermuis kan zelfs jaarrond in de bomen worden aangetroffen. Een kolonie rosse vleermuizen gebruikt over het algemeen in een seizoen diverse boomholtes en kunnen zelfs in periodes waarin er kleine jongen zijn van boom wisselen. Op het moment dat duidelijk is welke bomen noodzakelijkerwijze gekapt moeten worden zal nader onderzocht moeten worden of die bewoond worden door vleermuizen.

Kleine grondgebonden zoogdieren als muizen, marterachtigen en egels kunnen gebruik maken van holtes in stapels opgeslagen materialen en bij het opruimen hiervan verstoord, verwond of gedood worden.

Eekhoornnesten bevinden zich in een boom, op minstens zes meter hoogte, vlakbij de boomstam. Tijdens de inventarisatie zijn geen nesten waargenomen. De eekhoorn maakt gebruik van meerdere nesten. Buiten het voortplantingsseizoen zullen eventueel aanwezige eekhoorns tijdens de werkzaamheden naar elders vluchten.

Ook boommarters gebruiken in hun woongebied meerdere hollen. Ze gebruiken als hol meestal een holle boom of een verlaten hol als het nest van een eekhoorn of een duivennest. In april en mei worden de jongen geboren, na ca acht weken worden ze gespeend. Juist in deze periode zijn zij dus extra gevoelig voor verstoring en kunnen jongen bij het kappen verwond of gedood worden.

3.5. Effecten op amfibieën

Gewone pad en nog niet geslachtsrijpe exemplaren van de bruine kikker overwinteren in strooisellagen, in hollen of spleten of onder stenen, boomstronken of omgevallen bomen. Bij het inrichten van het parkeerterrein kunnen die dieren verstoord of verwond raken dan wel gedood worden.

4. Mogelijkheden om effecten op flora en fauna te voorkomen, ongedaan te maken of te compenseren

In verband met de algemene zorgplicht die er op grond van de Flora- en faunawet is zullen bij de uitvoering maatregelen moeten worden getroffen om het overtreden van verboden uit de wet zo veel als mogelijk te voorkomen. Hier onder wordt per soortgroep aangegeven met welke specifieke maatregelen hieraan invulling gegeven kan worden.

Vaatplanten

De parkeerplaats is gesitueerd op een deel van het landgoed dat door gebruik als werkterrein al enigszins verruigd is. De kans op het vernietigen van waardevolle vegetaties is daardoor gering. Meer openheid die in het gebied ontstaat biedt extra mogelijkheid voor de ontwikkeling van kruidenvegetatie waarmee de diversiteit wordt vergroot. Voor de functiewijziging van bos in parkeerplaats vindt in het aangrenzende landgoed Lindonk compensatie plaats.

Bij het inrichten van de parkeerplaats zal er rekening mee gehouden worden dat zo veel mogelijk bomen gehandhaafd blijven. Het feit dat de eiken in het gebied op rijen geplant zijn is daarbij een gunstige Ausgangssituatie.

Paddenstoelen

Voor paddenstoelen gunstige omstandigheden zoals het laten liggen of staan van dood hout is uit praktische en/of veiligheidsoverwegingen niet goed te combineren met de toekomstige functie als parkeerterrein. Omdat er voor zover bekend geen Rode lijst- of andere minder algemene soorten zijn aangetroffen is het nemen van specifieke maatregelen ook niet nodig.

Vogels

Omdat de vegetatie in het gebied actueel of potentieel broedgebied is voor zangvogels zullen eventuele kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen moeten worden uitgevoerd zodat mogelijke verstoring van broedende vogels of vernietiging van nesten wordt voorkomen. Nadat bekend is welke bomen gekapt worden is een extra controle op het voorkomen van nesten of bewoonde boomholtes nodig.

Zoogdieren

Door zoveel mogelijk bomen te laten staan blijven de mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen gehandhaafd. Nadat is vastgesteld welke bomen gekapt moeten worden is nader onderzoek naar het mogelijk voorkomen van vleermuizen nodig. Hierbij zou gewerkt moeten worden volgens de uitgangspunten van het vleermuisprotocol 2012.

Om te voorkomen dat tijdens het opruimen van stapels hout, stenen etc. mogelijk daarin verblijvende kleine grondgebonden zoogdieren verwond raken of gedood worden zullen deze werkzaamheden met de nodige voorzichtigheid moeten worden uitgevoerd. Bij voorkeur worden deze werkzaamheden ook niet tijdens de voortplantingsperiode van deze dieren (maart tot augustus) uitgevoerd.

Het zoveel mogelijk laten staan van bomen is in principe ook gunstig voor mogelijk voorkomende soorten als eekhoorn en boommarter. Indien voortplantingsplaatsen in te kappen bomen worden vastgesteld zou het kappen moeten worden uitgesteld tot na het voortplantingsseizoen.

Amfibieën

De mitigerende maatregelen die ten behoeve van de kleine grondgebonden zoogdieren worden uitgevoerd zijn in beginsel ook geschikt voor de mogelijk in de stapels materiaal verblijvende gewone padden of bruine kikkers.

Vlinders

De openheid in het gebied die voor meer ontwikkelingsmogelijkheden in de kruidlaag zorgt is in principe gunstig voor vlinders en andere ongewervelden. Er zijn geen specifieke aanvullende maatregelen nodig.

5. Toets aan het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Woensdrecht

In het vastgestelde bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Woensdrecht heeft het terrein waar het parkeerterrein gewenst wordt de bestemming Natuur – Landgoed. Binnen deze bestemming is onder meer voor het rooien van beplantingen en voor het aanleggen van verhardingen meer dan 100 m² een omgevingsvergunning nodig.

Hieraan kan medewerking worden verleend als de werkzaamheden verband houden met de omschrijving, die aan de desbetreffende bestemming is toegekend, en door de werken of werkzaamheden hetzij direct hetzij indirect de bestaande waarden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast.

De aanwezigheid van het parkeerterrein is nodig om de functie van het landgoed ook op langere termijn in stand te kunnen houden en is in zoverre passend binnen de bestemming.

Er is binnen het landgoed gezocht naar een geschikte locatie waar aantasting van de bestaande waarden zo beperkt mogelijk kan zijn. Door mitigerende maatregelen wordt mogelijke schade zoveel mogelijk wordt beperkt. Op deze wijze wordt voorkomen dat er sprake is van een onevenredige aantasting van die waarden.

6. Toets aan de Flora- en faunawet

Binnen de invloedssfeer van de uit te voeren werkzaamheden komen diverse op grond van de Flora- en faunawet beschermde soorten voor of kan op basis van andere gegevens wordt aangenomen dat die soorten er voor komen.

Deels gaat het om soorten van tabel 1 behorende bij de AMVB art 75 Flora- en faunawet. Dit zijn mol, egel, bunzing, hermelijn, wezel, enkele muizensoorten, gewone pad en bruine kikker. Hiervoor geldt een vrijstelling zonder aanvullende eisen. In verband met de algemene zorgplicht die op grond van art 2 van de wet voor alle soorten geldt zal wel op een zorgvuldige wijze gewerkt moeten worden. De in hoofdstuk 4 genoemde maatregelen voldoen hieraan.

Er dient echter ook rekening gehouden te worden met het kunnen voorkomen van enkele soorten van tabel 2 of 3. Dat gaat dan met name om verschillende vleermuissoorten, en mogelijk de eekhoorn en de boommarter.

Voor vleermuissoorten is door het Netwerk Groene Bureaus, in samenwerking met Gegevens Autoriteit Natuur (GAN) en de Zoogdiervereniging een onderzoeksprotocol opgesteld dat door de Dienst regelingen van het ministerie EL&I wordt gehanteerd als voldoende basis voor een eventueel aan te vragen ontheffing. Het protocol gaat uit van een jaarrond onderzoek. Een quick-scan onderzoek zoals nu is uitgevoerd voldoet daar niet aan. Voor het eventueel kappen van bomen is nader onderzoek nodig om te kunnen vaststellen of die bomen mogelijk door vleermuizen worden gebruikt. Als dat zo is zal ontheffing moeten worden aangevraagd.

Voor de eekhoorn en boommarter dient bij te kappen bomen eveneens te worden vastgesteld dat deze niet als nestboom in gebruik zijn en dient eventueel een ontheffing te worden aangevraagd.

Indien het aanvragen van een ontheffing aan de orde is zal de noodzaak van het kappen en het ontbreken van alternatieven moeten worden onderbouwd.

Voor vogels volstaat voor de meeste soorten om overeenkomstig de uitgangspunten van de gedragscode natuurbeheer het eventueel kappen uit te voeren buiten de periode van 15 maart tot 1 augustus. Soorten als wielewaal en grauwe vliegenvanger zijn echter later en verzorgen volgens de natuurkalender tot eind augustus respectievelijk de eerste helft van september hun vliegvlugge jongen. Bij het kappen dient daar rekening mee gehouden te worden.

7. Toets aan de Vogel- en Habitatrichtlijn

Het bosgebied waar de aanleg van de parkeerplaats is gepland maakt onderdeel uit van het ontwerp- Natura 2000-gebied de Brabantse Wal. Dit gebied is aangemeld vanwege het voorkomen van een aantal aan heide, zandverstuivingen en vennen gebonden habitattypen alsmede de kamsalamander, drijvende waterweegbree, dodaars, georde fuut, wespendif, nachtzwaluw, zwarte specht en boomleeuwerik.

De zwarte specht is foeragerend in het onderzochte gebied waargenomen, maar broedt daar niet. Dit geldt ook voor de andere genoemde vogels. De soortgerichte bescherming van de vogels is geregeld via de Flora- en faunawet. De habitattypen van het Natura 2000-gebied de Brabantse Wal komen in het onderzochte gebied niet voor. Op grond hiervan wordt geconcludeerd dat voor de voorgenomen werkzaamheden geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig is.

8. Samenvattende conclusies en advies

Stichting het Brabants Landschap wil op een bosperceel in het parkbos van het landgoed Mattemburgh en parkeerterrein realiseren. Het parkeerterrein is nodig omdat het landhuis, dat op dit moment als woonhuis in gebruik is, een meer publieke functie krijgt.

In de huidige situatie is het perceel voor een deel in gebruik als werkterrein voor het parkonderhoud. De vegetatie bestaat ondermeer uit zomereik van ca 50 jaar oud en een bij een landgoed passende onderbegroeiing van onder meer pontische rododendron en clethra (sp).

Binnen het onderzochte gebied komen verschillende op grond van de Flora- en faunawet beschermde soorten voor. Voor een deel betreft het meer algemene soorten waarvoor (naast de algemene zorgplicht) een vrijstellingsregeling van kracht is. Met het zoveel mogelijk handhaven van de bomen en het zorgvuldig opruimen van hopen materialen wordt al in belangrijke mate aan die algemene zorgplicht voldaan. Geadviseerd wordt in ieder geval de werkzaamheden buiten het broedseizoen en het voortplantingsseizoen van kleine grondgebonden zoogdieren (begin maart tot medio augustus) uit te voeren.

Tijdens het uitgevoerde quick-scanonderzoek zijn de zwaarder beschermde gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis aangetroffen. Het is niet bekend of deze ook een verblijfplaats in een van de bomen in het gebied hebben. Met name voor de rosse vleermuis kan dit kritisch zijn omdat die jaarrond in bomen verblijft. Andere zwaarder beschermde soorten die mogelijk een nest in een van de bomen hebben zijn de boomarter de eekhoorn, en nog vier vleermuissoorten.

De oppervlakte bos, die door het aanleggen van het parkeerterrein van functie wijzigt, wordt qua oppervlakte gecompenseerd in het naastgelegen landgoed Lindonk. In principe is het mogelijk, en wordt ook aanbevolen om op het parkeerterrein zoveel mogelijk bomen te handhaven.

Op basis van een op te stellen inrichtingsplan zou moeten worden bezien welke bomen vanwege de indeling van het gebied of de slechte kwaliteit niet te combineren zijn met de parkeerfunctie. Voor die bomen is nader onderzoek nodig naar het mogelijk voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen, eekhoorns, boomarters of jaarrond bewoonde nesten.

Indien een dergelijke verblijfplaats wordt aangetroffen zou in eerste instantie bezien moeten worden of een andere indeling van het parkeerterrein mogelijk is. Omdat voor delen van het betreffende bosperceel de functie als werkterrein gehandhaafd blijft, zijn er wellicht mogelijkheden wat te schuiven.

Als aan het kappen van bomen die door zwaarder beschermde soorten worden gebruikt niet te ontkomen valt, zal een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd. Te verwachten is dat de Dienst Regelingen dan voor de vleermuizen overeenkomstig het vastgestelde protocol een jaarrond onderzoek vraagt.

Het onderzochte perceel is ook gelegen binnen het Natura 2000-gebied Brabantse Wal. Dit gebied is aangemeld vanwege het voorkomen van een aantal aan heide, zandverstuivingen en vennen gebonden habitattypen alsmede de kamsalamander, drijvende waterweegbree, dodaars, georde fuut, wespendif, nachtzwaluw, zwarte specht en boomleeuwerik. De aanleg van een parkeerterrein op deze plaats is niet tot nauwelijks van invloed op de doelen voor dit gebied en een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is dan ook niet nodig.

Het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Woensdrecht schrijft voor dat voor het kappen van bomen en het aanleggen van verhardingen in het onderzochte gebied een omgevingsvergunning nodig is. Indien op de voorgestelde wijze rekening gehouden wordt met de natuurwaarden is te verwachten dat een dergelijke vergunning zal worden verleend.

Resumerend kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Voorafgaand aan de aanleg van de parkeerplaats is een nader onderzoek nodig naar het mogelijk gebruik van te kappen bomen door vleermuizen, eekhoorns of boomarters. Indien exemplaren van een van die soorten worden aangetroffen zal een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd. Overigens is het plan bij het treffen van de voorgestelde mitigerende maatregelen niet in strijd met de Flora- en faunawet.
- Voor het kappen van bomen en het aanleggen van verhardingen is een omgevingsvergunning nodig. Deze dient bij de gemeente Woensdrecht te worden aangevraagd.
- Om verstoring van mogelijk voorkomende exemplaren van de broedende wielewaal en bonte vliegenvanger te voorkomen zou niet voor medio september met de kap moeten worden begonnen.
- Door de aanleg van het parkeerterrein verslechtert de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Brabantse wal is aangewezen niet. Er is dan ook geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

Bijlagen

Bijlage 1 Geraadpleegde bronnen

Geraadpleegde bronnen

- Atlas van de Nederlandse zoogdieren
S. Broekhuizen e.a. Uitgave KNNV 1992
- Atlas van de Nederlandse broedvogels
F. Husting en JW Vergeer KNNV Uitgeverij 2002
- Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant
J. van Delft en W. Schuitema Uitgave RAVON 2005
- Heukels' Flora van Nederland
R. van der Meijden Uitgave Wolters-Noordhoff 1996
- www.rijksoverheid.nl/ministeries/eleni
- www.hetInVloket.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.vleermuis.net